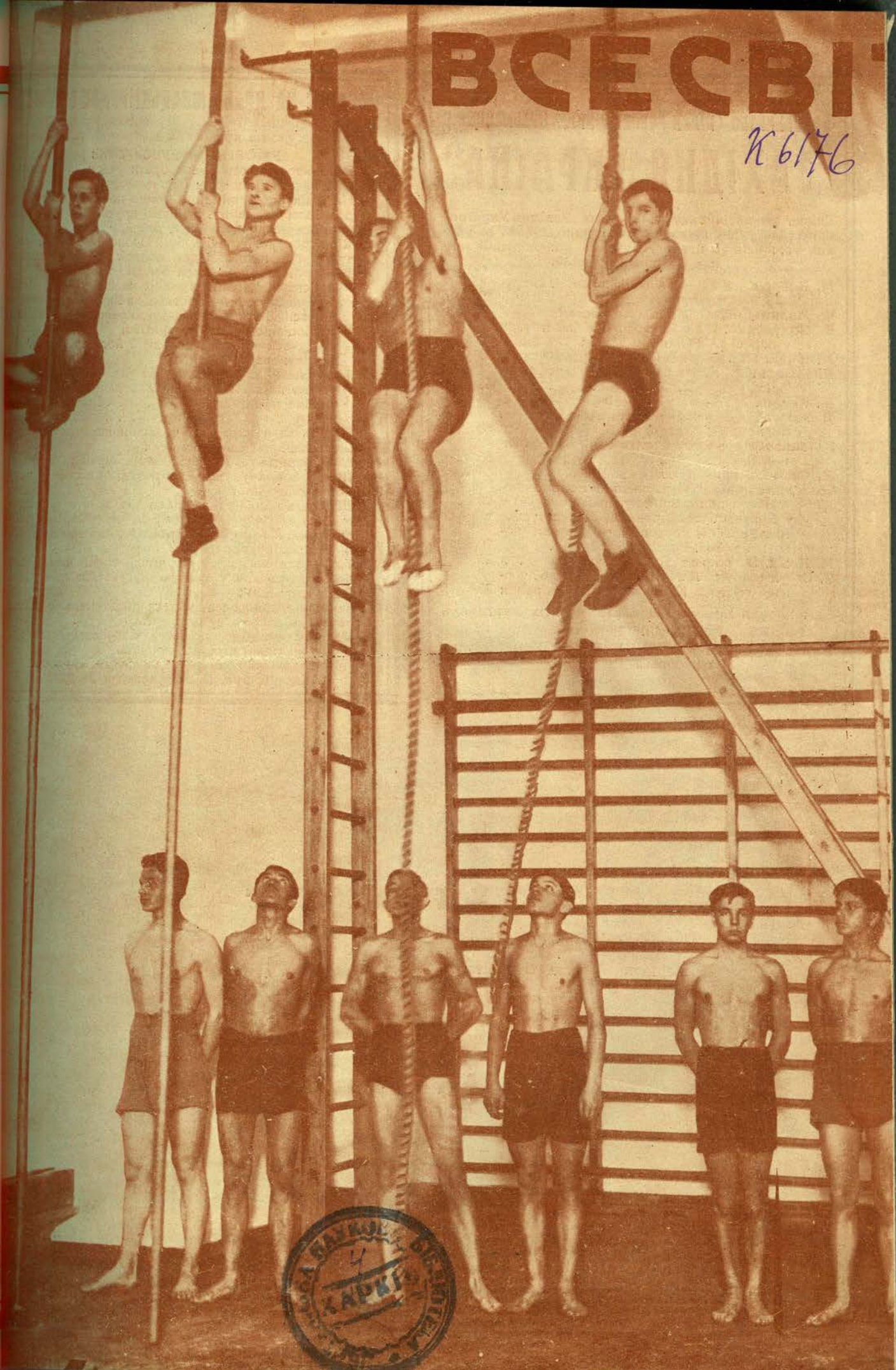

ВСЕСВИ

К6176

КО
Л
И
И

Видавництво Спілки Революційних Письменників

„ЗАХІДНЯ УКРАЇНА“

Спілка революційних письменників „Західня Україна“ випустила низку видань—літературних збірок, збірників, малюнків то що, присвячених поневоленім землям Західньої України.

М. Козоріс. Дві сили. Нариси. Ілюстрував Я. Струхманчук	60 коп.
Ф. Малицький. Холмщина. Поезії	40 „
В. Яблуненко. Над Дністром. Ілюстрував у дереві О. Рубан	70 „
М. Ірчан. Підземна Галичина П'еса	55 „
П. Козланюк. Хлопські Гаразди. Оповідання	55 „
М. Кічура. На старті. Поезії	55 „
Д. Загул. Вибір німецьких балад. Передмова О. Бургардта	55 „
І. Лакіза. На руїнах поводи. Ілюстрований нарис	55 „
Д. Фальківський. Полісся. Поезії	55 „
„Західня Україна“. Ілюстрований літературно-громад. політ. зшиток (двохмісячник)	70 „
„Руку Братам“. Ілюстрований літературно-мист. альбом на допомогу жертвам поводи на Зах. Укр.	70 „
М. Козік. Портрет Дм. Загула	25 „
Я. Струхманчук. Австрійський польовий суд на Гуцульщині. Малюнок	25 „

Замовлення можна надсилати до всіх книгарень України.

Адреса редакції: „ЗАХІДНЯ УКРАЇНА“, Київ, поштова скринька 71.

КОНКУРС НА КРАЩІ ЮНАЦЬКІ РОМАН І ПОВІСТІ

З 1/II—27 р. по 1/II—28 р. Держвидав України оповіщує конкурс на кращі юнацькі роман та повісті.

УМОВИ КОНКУРСУ ТАКІ:

1. В конкурсі мають право брати участь як вже вийшли, так і початкуючі письменники.
2. На конкурс приймають лише повісті та романи розміром не менше 5 (п'яти) друкованих аркушів раніше не друковані.
3. Конкурсні речі мають бути ідеологічно витримані художні та написані про молодь або для молоді.
4. Темі романів і повістей бажано такі:
  - а) історія України з давніх часів і до XX століття
  - б) Революційна боротьба на Україні за останні часи (Лютнева й Жовтнева револ., гром. війна)
  - в) Соціалістичне будівництво.
  - г) Сучасний побут молоді й його проблеми
  - д) Наукова, фантастика.
5. Твори на конкурс подаються укр. мовою.
6. Премії за найкращі речі встановлюються такі:

перша премія (одна)	1.500 крб.
друга „ (три) по	500 „
7. Премії за найкращі речі встановлюються Жюрі, що складається з таких осіб: тов. Пилипенка, Коряка, Хвилі, Зарви та Бабчука.
8. Премії виплачуються на протязі 2-х місяців з моменту постанови Жюрі.
9. ДВУ має виключне право на друкування і мійованих творів, причому за премійованим авторський гонорар встановлюється й виплачується в загальному порядку.
10. Твори, що не ввійдуть у число премійованих, придатні до друку, будуть друкуватися за згодою Редвидаву ДВУ.
11. Твори на конкурс подаються анонімно, а прізвище автора в закритому конверті.
12. Матеріал має бути поданий наукований на листинці на одній сторінці аркуша.
Матеріали на конкурс надсилати за адресою: м. Харків, вул. К. Лібкнехта ч. 31 ДВУ.

ЗМІСТ № 4 „ВСЕСВІТУ“

Оповідання—Пригода в кіно	Й. Скружний
Нариси: Крилаті поштарі	Л. Чернов
Міщанство тріумфує	В. Городкін
Кубачі	П. Погребецький
Японський театр	З. В.
Найкращий на Україні стадіон	С. Павлов

НА ОБКЛАДИНЦІ—ФОТО-ЕТЮД А. БОРИСОВА
(до нарису „Найкращий на Україні стадіон“)

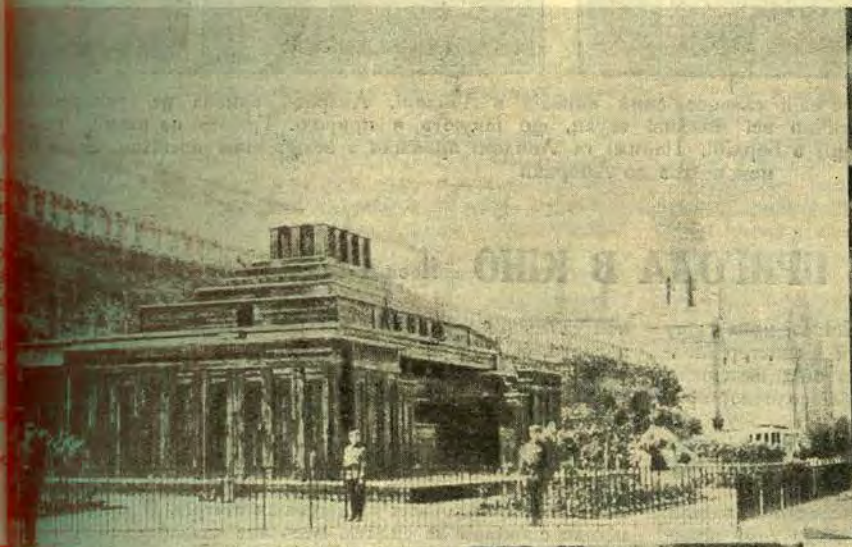
ВСЕСВІТ

№ 4
22-го січня
1928 року

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

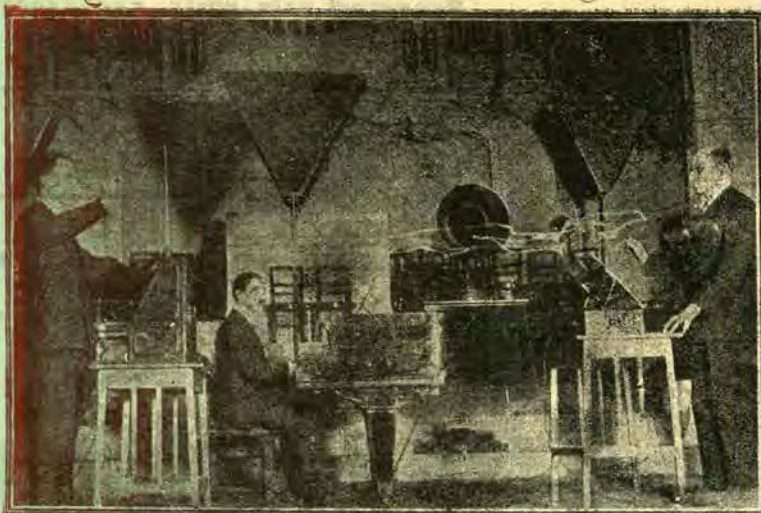
Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

ДО 4 РОКОВИН 3 ДНЯ СМЕРТИ В. І. ЛЕНІНА

В січні місяці минає чотири роки смерти вождя всесвітнього пролетаріату Володимира Ілліча Леніна. На мал. — В. І. Ленін на мітингові (1920 р.). Вгорі — мавзолей Леніна в Москві. Вгорі праворуч — Володимир Ілліч на параді Іздові (1920 р.). Нижче — В. І. Ленін оглядає колони демонстрантів, що проходять по Червоній площі в Москві (1 травня 1919 р.)

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

Ленінградський інженер Термен демонструє свій славнозвісний винахід в Лондоні. Апарат Термена це універсальний музичний інструмент, що може дати практично всі можливі звуки, що існують в природі. Грають на ньому, рухаючи руками в повітрі поблизу його. Демонстрації в Берліні, Парижі та Лондоні пройшли з величезним успіхом. Зараз Термен поїхав до Америки

Оповідання ПРИГОДА В КІНО Йосипа Скружного*)

ЩО МАЄ ЛЮДИНА на цьому світі? Нічого, крім гніву та неприємностей,— зітхнув старший інспектор Мелсота після того, як улаштувався було по добрім обіді відпочити на софі, а його дружина не дала спробувати цієї солодкої приємності.

— Нічого подібного, любий Андрію! Піджак одягай і гайда прогулятися. Пам'ятаєш, що тобі сказав лікар! Отилько! Що сказав татові лікар?

— Отилька 29-літня донька пана старшого інспектора, додала: — Матуся каже правду. Відпочинок після обіду тобі шкідливий. Иди-но на повітря. Дома може ще трапитись у тебе розрив серця.

— Децида правди в цьому є,— промимрив пан старший інспектор і поглянув на свою дружину та дочку.— Дома у мене й справді може трапитись розрив серця.

І він пішов прогулятися.

Дорогою роздумував над мизеріями життєвими. Спочатку дружина варить йому добру їжу, щоб потовстшав, а тепер, коли в наслідок такої годівлі він має досить жиру, гонить його на прогулку.

Але ж хай вона собі не думає, що він її послухав. Недавно читав дискусію лікарів про спання після обіда. П'ятнадцять лікарських голів висловилося за те, що спати по обіді здоровлю не сприяє, шіснадцять учених твердило навпаки. Отже, коли держатиметься він більшості і коли вже має розірватися у нього серце, так хай це станеться там, де є лікар під руками.

І спало йому на думку йти спати до кіно. Обрав для цього він кіно, де демонструють картини без перерв. Купив собі квитка на дуже зручне крісло біля стінки, почекав, поки загасили світло і під згуки лагідної музики відбував свій щоденний пообідешній сон.

Пан старший інспектор не міг нахвалитися з кіно. Жодних бурхливих оплесків, ніяких довгих перерв, драматичних вигуків на кону, свята тиша в залі, зокрема підчас зворушливих драм, а до всього цього він нікого не турбував. Може грішив іноді проти порядного тону, коли починав випадково хронти вісні, але то ніщо.

Ходив він до кіно день у день і задовольняв як тих, що були „за“, так і тих, що воювали з кіно. Себ-то був він щоденним відвідувачем, але програму ніколи не бачив: він спав спокійно, не тривожили його дикі сні, а поза цим була у нього ще й перевага перед іншими—не псував він собі очей.

Касирша вже без жодного слова видавала йому його стале крісло біля стінки, а власник кіно всім вихвалявся, що на його привабливий програм ходять ті ж самі відвідувачі щодня.

У дружини інспекторової не було ніякого підозріння і вона що разу вітала свого чоловіка: „Ось бачиш Андрію, як добре це для тебе. Уже інакше виглядаєш і пузо тобі спадає потроху“.

Тривало отак понад два місяці і йшло б може й ще далі, коли б нещасна пригода не поклала усьому край.

Річ у тім, що різні причини ведуть людей у кіно. Пан старший інспектор ходив туди висиплятися, молодий банківсь-

кий службовець Конупек з'являвся туди час від часу пограти свої очі на розкішних дівочих голівоньках, а панна Карличка Утрусилова пропонувала там многозначними позовами, досі ніким незахоплене, серце.

І сталося так, що всі ці три особи вийшлися там раз у один поруч одного. Пан старший інспектор на кріслі біля стінки, панна Карличка поруч нього і тут Конупек, що надійшов останнім... Попереду сиділа панна Карличка—страхиття для всіх відвідувачів театрів. Відомо, що ніколи спокійно не сидять. Весь час нахилиються одне на одного, шепочуть про щось. Так що той, хто сидить за нею, він не наднормального зросту, примушений хитатися маятник від годинника.

Оце хитання й спричинилося до того, що пан Конупек ткнувся ліктем панни Карлички, а вона аби не подумати лише на це й чекає, посунулася ближче до пана старшого інспектора і торкнулася при цьому його плеча.

— Лиши мене спати, Отилька!—забуркотів пан інспектор. Йому мабуть здалося, що дружина мене прогулку.

Панна Карличка всміхнулася і з уст її вилетіло:

— Я не хотіла!

Пан Конупек почув цю розмову і, коли після першої драми він поглянув на своїх сусідів, був вельми здивований:

— Як це? Пан старший інспектор Мелсота, цей багаторазовий пан зі своєю дочкою. Певна річ, бо інакше не говорили вони на „ти“.

А ще він зауважив, що очі панночки кілька разів йому зрозуміти, що розмова не була б для неї неприємною. Отже набрався відваги й почав.

Запитав її, як їй тут подобається, чи часто ходити сюди, потім спільно обговорили, що вже побачили, як краді—німецькі чи італійські. Далі говорили про те, чи вже була один раз в Національному театрі, а що він аж тричі. За хвилину вони так добре розважалися, що зовсім байдуже, коли перед ними на білому екрані дечо отруту у вино своїй матері, бо думала, що та відбилася ханця, хоча мати була ледве не святою. А коли у звичайний момент увійшов до кімнати коханець і мати, нічого не сказала йому отруєне вино—то й це вже їх не цікавило: вийшов свій власний роман.

Дуже шкодував пан Конупек, що має сьогодні ще пограти на посаду і що мусить вже рушати. Щойно хотів вийти з панночкою Карличкою, коли почав прокидатися старший інспектор. Пан Конупек устав і пошепки сказав шляхетній сусідці:

— Я вам напишу.

— А знаєте мою адресу?

— Знаю—відповів, поспішакчи він, уклонився й поспішив у супроводі її огнистих поглядів.

Минуло кілька днів. Пан Конупек сумував по панні Карличці, а панна Карличка по панові Конупекові. Чекала на листа, але жодного не було. Потім кілька днів

*) Йосип Скружний—сучасний чеський гуморист.

одні одного: панночка ходила до кіно й розшукувала пана Мелсоту, а пан Конупек ходив повз будинок пана Мелсоту і дивався, чи не побачить випадково панну Карличку. Коли жувив, що чекає по дурному, почав гадати: „зустрічатися з панною Карличкою потайки, за спиною такого поважного пана, старший інспектор Мелсота, було не гаразд, і не практично. Отже шукати нагоди познайомитися з паном інспектором неконатися, чи не матиме він нічого проти нього“.

Спітвав він пана старшого інспектора дуже влучно у квітці в „Цицерона“. Підсів з його дозволу до столика, почав мову і за пів години кандидат на одружіння спостеріг, що старший інспектор не має більшого бажання, як віддати свою дочку Отильку. Пан Конупек несміливо дав йому зрозуміти, що цікавиться нею.

— Ви знаєте мою дочку?

— Так, маю цю честь.

— А подобається вона вам?

— Дуже мені подобається і я був би щасливим, коли б ви, милостивий пане старший інспектор, нічого не мали проти цього, щоб...

Пан старший інспектор спочатку недовіркою позирнув на Конупека, але потім зрозумів усе. Молодий службовець перед ним. На що тільки не піде людина заради кращої посади. І він почав у рожевих барвах вихвалити шлюб, а на кінці мови закликав пана Конупека прийти у неділю і познайомитися з пані Мелсотовою.

У неділю перед полуднем подзвонив Конупек до пана старшого інспектора. Дами були дома самі і пані інспекторова прийняла гостя. Він відрекомендувався їй з букетом. З кількох неділюх слів вона зрозуміла, що прийшов він засвідчити свою пошану і дозволити йому поговорити з панночкою.

Вона вийшла й надіслала до кімнати панну Отильку, що від радісного хвилювання. Сама розуміється залишалася в кімнаті.

Панна Отилія вклонилася, пан Конупек так само уклонився, настала болюча тиша.

Пану Конупекові спало на думку, що це мабуть вона і він хотів щось сказати, але розмову почала панна.

— Матуся сказала, що ви маєте бажання гворити зі мною.

— Але... себто так... проте я власне... прошу пробачити, ви маєте сестричку! Правда ж?

— Ні, не маю, я одначка, — солодко відповіла панна Отилія, гадаючи, що зробить йому дуже приємно, подавши тим надію на великий посаг...

Пан Конупек зовсім розгубився і не знав — куди й що. Мадав їй, переступав з ноги на ногу й дивився в двері — чи не вийде часом справжня коханця, чи бодай пан Мелсота.

Панна Отилія уперто чекала, коли вже претендент на її руку вийде, щоб могла вона його пригорнути.

Кінець кінцем пан Конупек видавив з себе:

— Пробачте панно, але тут трапилася помилка. Або ви повинні мати сестричку, або ж я цюпан не в ту квартиру. Адже ж я перебуваю в пана старшого інспектора Мелсоту?

— Певна річ, я є його єдина донька!

— Це не так. З паном старшим інспектором ходить ще й друга дочка.

— Що? З моїм татусем? Це ж жах! Мамо! Мамо!

А пані інспекторова, що стояла за дверима, щоб чути кожне словечко і що хотіла вийти в благословенням, ледве втрималася, щоб не вскочити з прокльонами на устах. Але якось стримала себе.

— Що ви сказали пане? Мій чоловік з іншою дочкою? Що, він має ще одну дочку?..

Вона схопила пана Конупека за комір і трясла ним, мов парубок яблуною.

— Говоріть, пане! Ви мусите все сказати! Де ви його бачили?

— Ну в кіно. Але дозвольте: бачу, я сказав таке, що мало назавжди залишитися таємницею, пробачте...

Він випростався з рук розгніваної пані інспекторової, схопив у передпокої свого бриля і вилетів на вулицю.

Дружина інспекторова і дочка Отилія залишилися ніби громом прибиті. В першу хвилину не знали, що з ними робиться. Потім почали наперемінку умлівати. Насамперед зомліла на софі мати, а дочка її віджужувала. Потім стратила притомність дочка, а мати терла їй скроні одеколоном. А коли обидві були при собі, то почали спільно лютувати й лементувати.

— Ось бачиш! Що мавмо з того, що ти не стежила за моїм батьком? Тяжко було ловити жениха, коли я була сама. Тепер матиму на шиї ще сестру, а можливо ще й красивішу ніж я. А хто знає, як вона вихована. І чи не грає часом вона в теніса, та не танцює фокстрота!

— А я дурепа посилала його завжди по обіді з дому. Навпевно ходив до неї. Такий сором, така ганьба!

— Але й не подумай, мамо, щоб я поступилася їй щось зі свого посагу, і в голову нехай не бере. А як що захочеш узяти її додому, то я і з хати піду геть.

— Щоб я взяла її до себе? Дитину свої суперниці! Та ні за що на світі! А він і не соромиться, публічно водить її до кіна та вишукує їй жениха.

— Для мене за весь час не привів жодного.

— Я з ним візьму розлуку.

— Але тоді, як я віддамся. Сама знаєш, що кожен хоче собі молоду з порядної родини.

— Прощу тебе, не мели дурниць. Доки б це мені довелося чекати. Розведуся негайно.

О Ж И В Л Е Н И Й

Ще недавно цукроварня лежала бездиханим трупом у буйних реп'ях. Осінніми днями — мовчазний димар чипляв сумні хмари та... мріяв. Колись саме в ці часи в його нутрі буяли вогнені вихрі, клекотіла річка енергії, сунув білим струмом „золотий“ цукор.

Минали роки. Десь в нетрах заводу забилось життя. Хтось насміявся дати подих велетню, що дрімотно спав.

І ось сьогодні лише сорок сім днів могутнього дихання веветеня, — днів виробництва, а вже 111% продукції при найбільшому виробі і берковець (69,17 проти середньої 68,87%). Темпові роботи та економія сприяють ті переустаткування, що були переведені на цукроварні.

В Е Л Е Т Е Н Ї

Так раціоналізоване парове господарство, що дає економію проти других цукроварень (7,5 проти 8% середньої по цукроварнях). Майже цілком механізовані загрузка та вигрузка газової печі, що дає значну економію, а особливо цілком усуває нещасливі випадки, що можуть мати місце при примітивному устаткованні.

Рай—ський

Загальний вигляд нової цукроварні на Сумщині

— Так роби тоді, що хочеш, а я тут не вістануся. Поки все улаштується, я тим часом поїду до дядька на Шумавау...

В цей час задеренчав дзвінок.

— Це він. Почекай же, старий грішнику. Боже, боже, моє серце... воно розірветься ще раніше, ніж я йому все скажу.

Пан старший інспектор увійшов до кімнати.

— Як там з обідом, Отилька? Яка вже година?

— Сьогодні немає ніякого обіду!

— Що чак трапилося. Плита димить?

Пані інспекторова підійшла до свого чоловіка і гостро дивилася йому в обличчя.

— Андрію! Говори правду і не заперечуй. Я все знаю.

— Ради бога. Що знав?

— Андрію, куди ти ходиш щодня по обіді замість спання на софі?

Пан старший інспектор зблід і в роспуці дивився то на жінку то на дочку.

— Дивуєшся, що твої ганебні ачинки викрито. Кажі, куди ходиш? Говорю тобі, Андрію, кажи і не дратуй мене. Не вигадуй нічого, я все знаю.

— Ну так добре, коли ти все знав, то я тоді признаюся...

— О серце, серце. Отилька! Моя дитино єдина. Стже це правда, правда...

Вона хотіла знову зомліти, але цікавість їй перешкодила.

— Пхе, татку. І як ви не соромитесь,—сказала Отилька й відвернулася.

— Так признавешся ти, чи ні?—зарепетувала пані Мелсотова, не дочекавшись, поки її чоловік почне сповідатися.

— Ти сама в цьому винна.

— Я? Чи не догоджала я тобі? Не мав ти вдома чого тільки душа твоя бажала?

— Не мав! Ти не давала мені після обіду спати й ходити до кіна.

— І там ти з нею познайомився?

— З нею? З ким?

— З ким! З матір'ю твоєї дочки.

— З тобою?

— З тією другою.

— З якою другою? Я ходив до кіна спати і от це. В цьому вся твоя вина. Коштувало це мені щодня двадцять. Могла б ти мати за ці гроші пару добрих...

Але дружина не дала так легко себе переконати. Вона умлівала, дві пляшки одеколову вихлюпала Отилька. Хоча погрожували панові Мелсоті роздукою—він не визнавав другої дочки.

Але прийшли до нього тяжкі часи. Дружина йому віри і взяла аж трьох детективів, що стежили за ним старшим інспектором всюди, куди б він не ходив. Сам зі злости він аж помарнів. Що правда, тепер він міг вдома, але сон пішов від нього геть. По-перше тому, що пана Конупека, щоб той пояснив йому, в чому річ, а тому, що почав поважно задумуватись над тим, чи не почати йому романтичну історію, щоб досягти ро...

А пан Конупек шукає і досі своєї знайомої з кіно, Карличка даремно чекає на листонішу.

Але Прага не така вже велика. Мабуть ці двоє все колись та зійдуться.

Переклав з чеської

П'ЯТЬ РОКІВ

ПЕРША ПРОФТЕХШКОЛА відкрилася в 1922 р. в погано пристосованому помешканні на Юр'ївській вул. № 3. Школа по-первах складалася з двох відділів і однієї підготовчої групи.

Цілею установки школи—випуск кваліфікованих робітників механічної й електротехнічної спеціальностей. Курс навчання—двохрічний.

В 1924 р. відбувся перший випуск учнів, що дав виробництву 11 механіків і 15 електриків.

В 1924 році школа переходить у більш пристосований будинок шкільного типу на Зміївській № 17. Школа одержує напівзруйновані майстерні на Старо-М'ясницькій вул. № 15. Школі ж передається в експлуатацію також напівзруйновані ливарні майстерні по Рижівській вул. № 13. Все це ремонтується, приводиться в порядок. Школа поширюється і відкриває два додаткових відділи: ливарний і електро-технічний слабих токів.

Уже в 1925 р. другий випуск дав виробництву 21 механіка і 30 електриків.

Випуск 1927 року, себ-то четвертий, дав виробництву і ВУЗ'ам 80 чол. Тепер курс навчання в школі доведено до 3 років. Збільшення курсу

Учні за працею в радіо-мастерській. В овалі—працюють на станках—креслення

навчання, безперечно, дасть збільшити й багаж знання учнів.

З усіх спеціальностей школи електротехнічна—найлюдніша. В останніх двох роках випуску, що найбільше моледи (колонка 8), жає попасти на електро-технічний діл сильних токів.

* * *

Теоретичні заняття в школі доводяться, звичайно, з радіомонтажу.

Потім учні переходять до практичного навчання в слюсарних, токарних, ливарних майстернях, в електро-лабораторіях та електро-монтажних цехових школи.

Силами самих учнів та інструкторів значно збільшено процент придатності всього устаткування школи і таким чином утворено сприятливі передумови для швидкого розгортання роботи.

Поруч практичної роботи учні уділяють досить часу культурно-освітній і громадській роботі.

Цими днями скінчиться 5-річчя існування школи.

Францією й Англією. За часів франко-прусської війни 1870—71 року, під час облоги Парижу німцями, поштові голуби були єдиним засобом сполучення між Парижем і цілою Францією. Німецька армія, зваживши це, почала використовувати муштрованих соколів для знищення французьких поштових голубів у повітрі.

Величезне значіння військової голубиної пошти зберіглося й досі: майже всі сучасні імперіалістичні армії мають поштових голубів.

3.

Останніми часами голубів почали використовувати не тільки для зв'язку між містами, але й між пересувними голуб'ятнями. Для цього брали молодих голубів, при звичаючи їх до пересувної голуб'ятні на возі чи автомобілі і вчили повертатись до рідної оселі, куди б їх не було перевезено.

Ці спроби дали гарні наслідки.

Навіть під час найзапекліших боїв голуби поверталися до своєї голуб'ятні—іноді в перебитими ніжками, поранені, скривавлені, але робили своє діло, приставляючи важливі військові повідомлення.

В Парижі після війни військово-поштовим голубам поставлено пам'ятника на спомин про врятування голубами багатьох тисяч вояків.

Для того, щоб використати крилатого поштаря для військового зв'язку, його беруть з голуб'ятні і в спеціальній клітці передають тому загонові, від якого мають дістатися повідомлення.

Листа пишуть на дуже тонкому папері, згортають рукою, вкладають у спеціальну легенюку металеву чи якусь іншу рурку і прив'язують до ніжки голуба. Потім птаха пускають в повітря, і він летить до рідної голуб'ятні.

Старі, досвідчені голуби летять із швидкістю 60—70 кілометрів за годину, і можуть пролетіти 500—600 кілометрів за один раз, повертаючися завжди до своєї голуб'ятні.

КРИЛАТІ ПОШТАРИ

Нарис Леоніда Чернова

1

Шеснадцятий рік.
Світова війна.

Скажена, ураганна атака німців на франкський загон біля річки Соми 12 червня.

Оглушливий грім гармат, стогін, пекло, кров, пошматовані люде вмирають у димних муках. Медичні бараки забиті скривавленими солдатами, не вистачає ліків, медичного апарату.

А нові партії поранених все прибувають і прибувають. Сотні людей кончають без медичної допомоги.

Всі засоби сполучення із штабом перетято. Стає катастрофічне.

Тоді полковник Гувело вживає останнього заходу: посилає до штабу дивізії поштового голуба. До голуба причеплено писульку.

— негайно надішліть медичну допомогу.

О 8 год. 20 хв. вилетів птах. О 8 год. 45 хв. він уже в штабі.

Негайно було вислано медичну допомогу, санітарний автомобіль, лікарів.

Таким чином крилатий поштар врятував життя великої кількості людей.

2.

Спеціально вихована порода поштових голубів з давніх часів служить людству. Спочатку голубів використовували для зв'язку між великими торговельними центрами для передачі політичних та торговельних новин.

За старих часів, коли не було ще телеграфу й телефону, існували спеціальні компанії, що організовували голубиную пошту не тільки між великими містами, але й між окремими державами,—наприклад, між

4.

Показова виставка голуб'ярства, що відбулася оце в Харкові, має не аби-яку вагу для усвідомлення серйозного значіння військово-голубинової пошти.

Гремить музика.

Невеличка зала гуде натовпом.

Біля кліток з голубами, стурбованими незвичайною обстановкою, гаміром, метушеню, можна побачити і поважного громадянина з бородою, і червоноармійця, і жвавих хлопчаків—фанатиків голуб'ячої справи (згадайте своє дитинство, читачу: чи не були й ви таким фанатиком голубиним—міняли, продавали, заманювали, не спали вночі, страждали через якогось „турмана“...)

Гончаренко, старий самовідданий голуб'яр, урочисто ходить між клітками, дає пояснення:

— Тут виставлено голубів найрізноманітніших від спеціально вихованих, висококваліфікованих поштарів, наприклад, коштує 1000 карб.) до драконівських і м'ясних птахів. Ось—чорний як гава римський голуб коштовні перські поштарі, що їх предків вивезено з Малої Азії 400 років тому. Подивіться на цих чорно-мусьянжовими шиями, красунів! Надзвичайна гостродивовижна здатність до орієнтовки—роблять їх цим світі поштарями...

Натовп розбивається на купки, хтось когось хтось сперечається, щось доводить...

Старий голуб'яр розповідає захоплюючі історії про військових голубів.

— Сприяючи розвитку голуб'ярства, ти зміни ролу СРСР.

Після огляду виставки, після пояснень і розмов голуб'ярем—починаєш розуміти всю вагу цього гасла.

Нарис МІЩАНСТВО ТРІУМФУЄ Вал. Бородкіна

Ревю „Це ти“ в театрі на Курфюрстендамі. Кидається в очі художня скупість сценічного оформлення

„Суворо заборонено“. „Все гольцем“. „Пробна ніч“. „Все навколо кохання“. „200 дівчих осіб“! „50 girls“! „Першокласний балет“! „Надзвичайні ефекти“!..

Крикливі афіші понадіплювано по нечисленних стовпах. На вас дивляться напівголі жінки, яскраві літери, закличні написи. І коли закінчують робочий день у крамницях, банках конторах і міністерствах, і на вулиці виливаються нескінченні потоки людей, погляди тисяч перехожих мимоволі зупиняються на привабливих обіцянках директорів ревію. Керівники цього молодого, але переможного мистецтва добре знають психіку всесвітнього міщанина, вміло грають на тих струнках, що відчиняють шлях до гаманця.

Що таке всі ці „Суворо заборонено“, „Все гольцем“, „Пробна ніч“, всі ці „revues“^(*), що тривають по кілька сотень вистав, що користуються величезним успіхом у мільйонного населення вогнищ капіталістичної культури? В чому секрет тої охоти, в яку тисячі відвідувачів рехоплюють квитки по касах? Чим привабливають такі театри того глядача, що проїжджає у шикарному автомобілі і того, що приходить з вулиці?

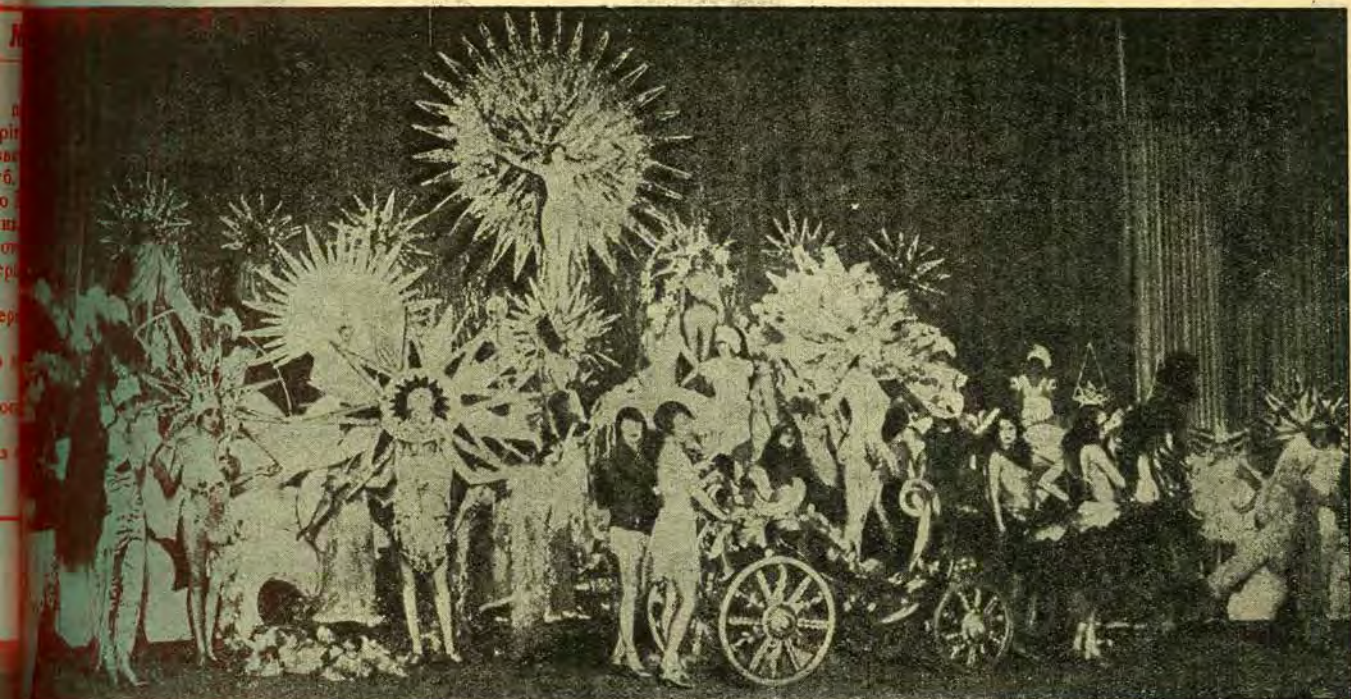
*) Огляди

Цю таємницю можна викрити просто.—Всі огляди готуються за міщанським рецептом: трохи гроши суму, ще трохи сміху і все—оголені жінки, що повинні пікантності.

Як що ревію звязане спілкуванням, так його неодмінно завершує вий кінець.

До того ж неймовірна реклама обіцяє 200 дівчих осіб, і надія на голах жінок—цього вже досить, щоб безпечити повну залу.

Помпезне ревію „Все навколо кохання“. Типовий зразок белідейного, побудованого на зовнішній ефектності видовища

Пара слів про танцюристок, так званих „girls“. Слово це, що англійською значить просто „дівчата“, стало повсякденним ім'ям танцюристок ревію, а їх „винайшов“—хто? Ясно, що американець, Артур Зігфільд. Girls—стандарт, автомобілі Форда. Десять, двадцять, тридцять дівчат, в однакових убраннях, однакового вигляду, з'являються на сцені і танцюють один танок—коли ходити і стрибати по сцені, одночасно підво-

дити ноги, робити штамповані рухи—можна назвати танком.

Здебільшого такі girls одягнені дуже економно—але вони ніколи не танцюють голі. Це вже обов'язок другої категорії акторок ревію.

„Друга категорія“ інколи грає дрібні ролі, а частіше нічого не робить—„голі жінки“ просто таки стоять голі в глеком на плечі, з букетом квітів, або ще в чимсь і показують „фігури“.

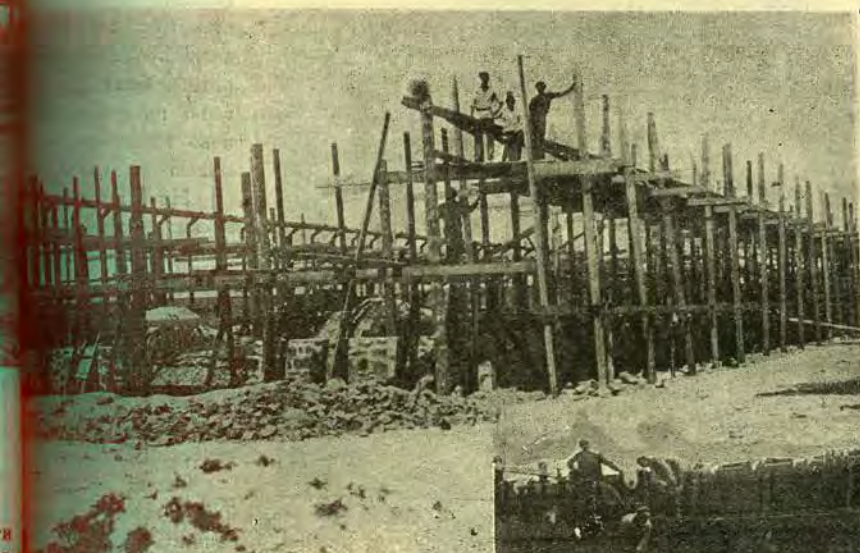
Отаке видовище—вищий смак і викликає бурю оплесків у публіки.

Мізерна платня, що одержують за свої виступи такі „голі жінки“ в більшості ввозить їх на шлях проституції.

* * *

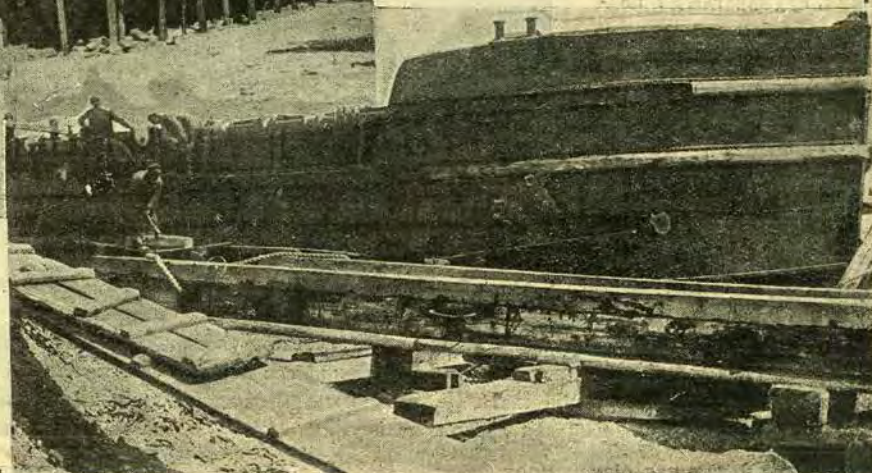
В ревію—зовнішність усе. Під його пишною оболонкою ховається порожнеча. Як у казці Андерсена: „Позолота як зітреться, свиняча шкіра лишиться“.

БЕРДЯНСЬКИЙ ПОРТ

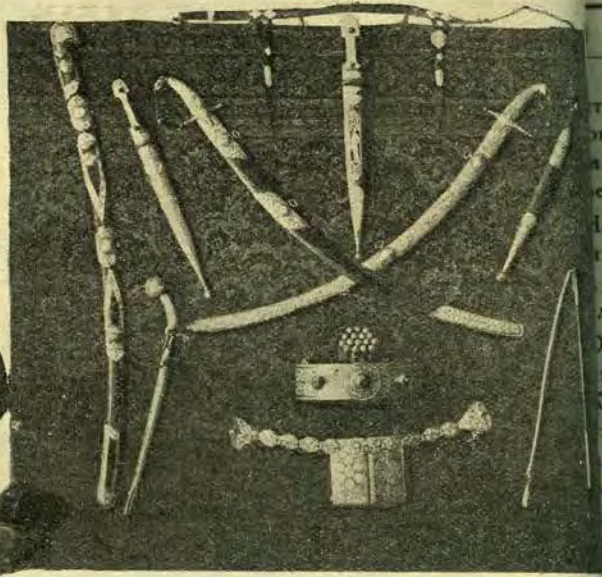

Будівля комори в Бердянському порту, де буде переховуватися до 325.000 пудів житнього зерна. Праворуч—капітальний ремонт землечерпального каравану, призначеного прокопувати морський канал до Ростовського порту

В минулому 1927 році майже закінчено роботи по спорудженню механізованих комор, а також перевантажників, що за годину вантажитимуть понад 200 тон. На будівлю комори Бердянського порту асигновано 100 тисяч карб. а на механічний перевантажник—150 тисяч карб.

Кубачи

Зброя — праця кубачинських майстрів. Ліворуч — глечик з яйця страуса. На ньому вирізьблено малюнок

В НАДРАХ КАВКАЗУ

Нарис П. Погребецького

ЗЕМЕЛЬНИЙ голод у гірському Дагестані примушує використовувати кожну спадину скелі.

Нашим очам, що звикли до широких просторів ланів, якимсь дивом здаються ці ділянки-карнізи, в кілька чвертей завширшки, вбайливо закріплені складеними з каміння контрфорсами. І це все, з чого тут живе людина.

Далі в гори — природа ще бідніша: навкруги голі вапняки, голі сланці, і все рідше й рідше — островки зелених пасовиськ.

І в-за шпилью гори, що її ми мусимо перейти, вирінає вежа потім ряд сакель, і нарешті виростає величезне людське гніздо кам'яний вулик — Кубачі.

Навкруги — ні клаптя орної землі і той, хто вперше бував тут, дивується, з чого ж живе тут людина.

Аул лежить високо *) і ми входимо в нього тісними, кружлястими і надзвичайно брудними вуличками, в густому тумані хмар, що його вкривають. Раптом вулички зникають в темряву тунелів-коридорів під багатопверхові яруси сакель, повертають в цій темряві то ліворуч, то праворуч, щоб нарешті виринути до світла, де вас з обох боків стискають кам'яні мури кубачинських будівель.

Якийсь характерний, безугавний гуркіт притягає вашу увагу. Прислухавшись і незабаром чуєш безперестанний стук молотків, що доноситься з кожної скелі. Це працюють кубачинські майстри златоковалі, нащадки древніх кольчужників.

*) 1500 метрів над рівнем моря.

З глибини віків, від епохи перської династії Сасанідів зберегло в непорушності своє дивне й почесне ремесло рив селище кольчужників Зірегеран**), нинішні Кубачі.

Все в цьому аулі нагадує давно минулі віки.

Погляньте: серед грубо обтесаного каміння убогих

ваше око подибує художні барельєфи в стилі древнього

мистецтва, де зоб

сутичку вершників

них однорогів та

нів, стилізованих

І все це використо

часто як звичайний

вельний матеріал, б

ставиться при по

саклі то догори, т

ротнім боком, вияв

свою присутність

ково відкритою т

іншою деталлю м

Нині кубачин

сультмане суніти

лігія забороняє з

вати живі істоти; о

в їхній орнамент

не фігурують твар

майже на всіх бар

голови зображені

поодбивано або

чено.

Сивою старови

й від самого жит

бачинців, складено

кого каміння, з ган

приробленими під

ДАГЕСТАНСЬКИЙ КРАЄВИД

Сторожова вежа

дахом, різними закапелками та вузькими сходами, що невідомо куди.

В саклі майже кожного кубачинця є зібрання „всвіт музей“ зі старовинними майоліковими та фаянсовими кими, індійськими та х'нськими блюдами, карбованими нами, литими казанами з орнаментом, світильниками, к

**) Перська назва аула.

В АУЛІ ЗІРЕГЕРАН

Златоковаль карбує поясну пряжку

ниною „мархараї“ або „тамга“, золотою насічкою „прахику“ та ажурною філігранню,—потрібні хіба тільки надзвичайно рідкому у нас типові колекціонера зброї.

Зовсім скрутно прийдеться кубачинцям, коли переведуться й ці останні аматори старовини, ці спортсмени в галузі збирання зброї та старовинних різьбярських речей. Тоді доведеться покидати свій аул, що не може сам прохарчувати й частини мешканців, та переходити в промислові центри, де можна буде пристосувати свій майстерський хист з більшою користю для сучасності. Ливарні заводи, майстерні точних приладь—ось дійсне призначення кубачинця на сьогоднішній день.

Консервативний кубачець і в своєму побуті. Старі звичаї, релігія, нечислими повір'я й забобони, що запускали своє

коріння на протязі довгих віків і тяжать над усім життям кубачинця, помітні в колишньому Зірегерані більше, а ніж у інших місцевостях північного Кавказу. Революції пройшла повз кубачинців майже непоміченою, в його побуті нічого не

змінювалося. Твердо піримається він своїх прадідівських звичаїв, вперто молиться своїм старим богам, що з бігом часу прибрали форму Аллаха й Магомета, і може тільки це й примає його поки що на неродючому каменистому ґрунті аула.

Мов свідки старовини бовваніють серед гір високі сторожеві вежі, зложені з грубого каміння, що в ньому тут немає недостачі. Такі вежі густо засіяли весь Кавказ і чимало аберігся їх і в Кубачах.

Колись вони були твердою опорою кубачинців. Це були фортеці, що захищали його від безнастанних нападків інших кавказьких народів, коли Кавказ немов казан кипів безупинними боями.

Тепер ці вежі втратили своє значіння. Вони служать тільки як комори для переховування майна, а частіше їхнє каміння йде на будівельний матеріал для нових сакель, що будуються за старовинною архітектурою і швидше скидаються на доісторичні печери, а ніж на сучасні людські житла.

І в цьому кубачинцеві далеко відстав від нашої доби, і тут його коріння ще міцно тримається в нетрях минулих віків, що живуть уже тільки в архівах музеїв.

Височезні гори Кавказького хребта заслонили від кубачинців шалений темп сучасної промисловости, а для людства зберегли непорушними живі скалки давно забутої епохи.

СТАРОВИННІ БАРЕЛЬЄФИ

Барельєфи ці зберігаються тепер в Дагестанському музеї

метрами гравіровкою, мисками з найкращою різьбою, колекцією зброї, починаючи від старовинних палиць, кольчуги, кремневих пістолів.

Найдкавіше ж це—майстерня кубачинця. Переступаючи її поріг, ви почували, що ви ніби якимись чарами вас перенесли на тисячі років назад.

Ось майстерня, де одливаються мідні предмети.

Криваві ледве помітні віконця і досить темні розколони падає пасмами світло. Шкерева й чорні від часу стіни, криві лавки стелі, густу павутину по кутках і в центрі архаїчний тиголь, що біля нього сидить людина, гола по пояс, з накинути на плечі баранячим кожухом. Людина піднімає тигель, наливає ротоплетметал у форми, вогонь спалахує аж до стелі, освітлюючи все помешкання майстерні і... оживає на твої очах картина мідного віку—далекої епохи зародження металів.

І при такому способі роботи, при відсутності найпримітив-

ного струменту, кубачинцеві—кубачинцеві-зброяр, кубачинцеві-гравіровщик, дають свої твори мистецтва.

Кинжалі, шаблі, кремневі предмети, усеяні інкрустаціями, березками з рога або слонової кістки, з золотою насічкою, з гравіровкою по сріблу, філігранними оздобами та написами, арабськими надписами, арабськими надписами; блюда, дундучки, мехехи в такій же самій як і в старій різьбі—скільки працювало до них.

Вироби кубачинців ви можете побачити в Ленінградському Ермітажі, в музеях в Парижі, Нью-Йорку.

Великі майстри аула колись самі возили свої вироби за кордон, а разом з тим і „древності“ власного виробництва, що їх далеко не кожен спеціаліст відрізнити від оригіналу.

Нині кубачинське мистецтво занепадає, епоха майже цілком закінчилася зброї минає; речі йому потрібні в сучасний світ так дбайливо зроблені, тепер нікчемні газирі, поклади на одну оправу їх майже півроку ронуть, кремнева „шамілевська“

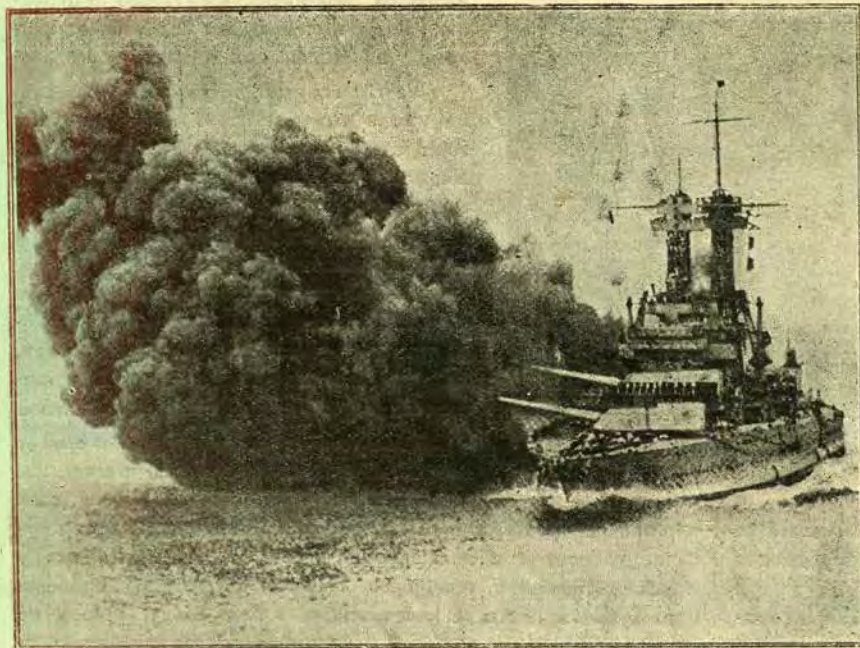
любителей „антики“ стало менше за останні роки.

Тепер живеється кубачинцям.

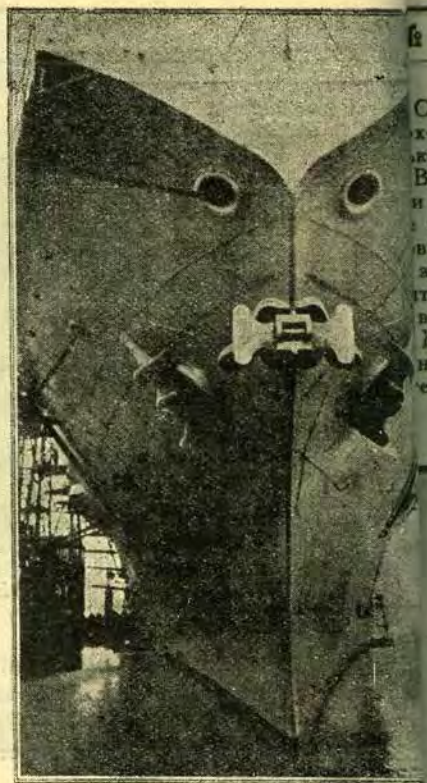
Майстри роз'їхались по курортних місцях, де пристосувались до курортних сувенірів, а основна частина старим зерегеранським майстрам, виробляє в аулі й досі кинжалі та шаблі, оздоблюючи їх дивним орнаментом, чер-

АМЕРИКА ТА АНГЛІЯ „РОЗЗБРОЮЮТЬСЯ“

Наочні ілюстрації до Женевських мирних балачок

Американський панцерник „Каліфорнія“ на маневрах

Ніс одного з нових американських кре...

ДВА ВЕЛЕТНІ, що вважаються за рідних братів і мають спільну англійську мову—Англія та Амер. Сполучені Штати в останні роки, як відомо, вступили в запеклий герць за „владу на морях“.

Молодий американський імперіалізм міцно вхопився за корону стародавньої „цариці морів“. „Цариця“ пручається. Герць стає все більш лютим і на воду спускаються все нові й нові багатоміліонної вартости військові панцерні страховища, підводні човни, гідроплани і т. д.

Америка збирається наново асигнувати півтора мільярда карб. на будівлю протягом ближчих 5 років ще 71 військового корабля різних типів. Її морський міністер заявляє, що раз Англія відмовляється рахуватися з програмами морського будівництва інших країн що до будівлі велетенських кораблів, то й Америка мусить робити те саме.

Крім того — „крейсери створюють престиж сучасної держави“.

Вартість цього „престижу“ все більшим тягарем лягає на плечі трудового населення. Тому пани мусять подбати про

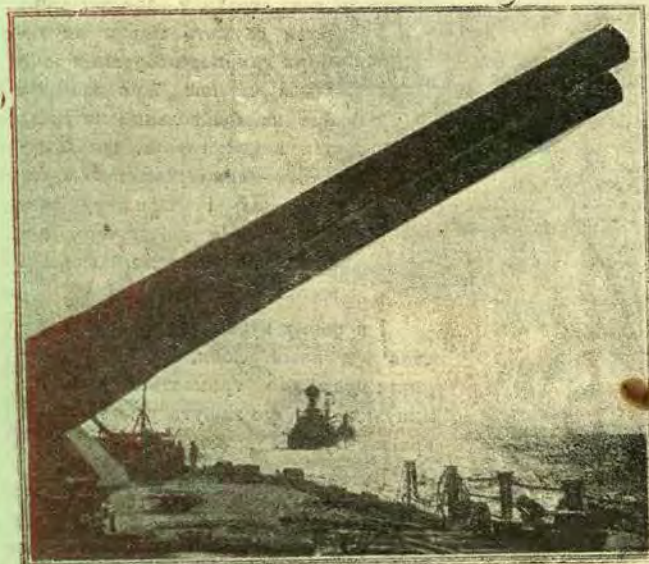
відповідне організування громадської опинії, для чого вже відомого рецепту—підогрівання „патріотизму“. З цією метою, а також як певна демонстрація проти Америки популярніших англійських журналах час від часу виходять фото, що де-які з них ми тут наводимо.

Особливо цікаві написи під цими фото. Напр., вгорі ліворуч: „Каліфорнія (назва судна) проголошує думку“.

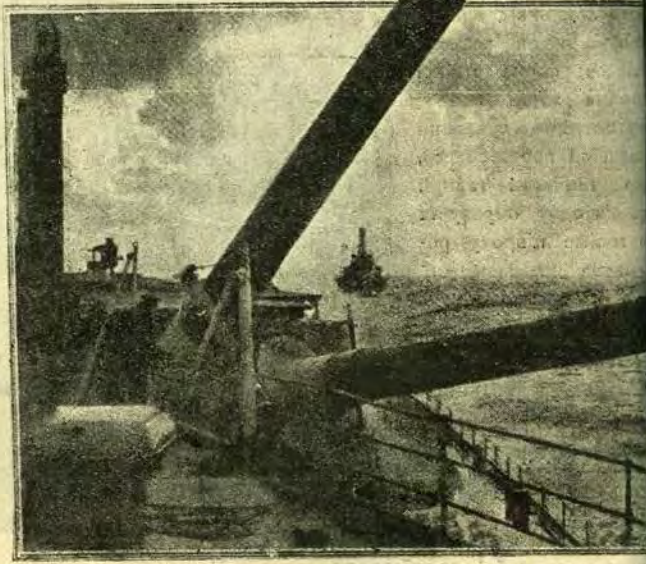
Далі йде заява Куліджа про необхідність збільшення на морське озброєння та про те, що „ніколи не підпише такого погодження, що поставило другорядне місце на морях“...

Фото внизу — ліворуч американські гармати, праворуч англійські. Кожен може пересвідчитися, що одні не є другі.

Під американськими гарматами знову цитата з К... „ми досягли цілковитого погодження з Японією, але можемо досягти цього з Англією“... Досить одверто...

Американські 16" гармати

Англійські 16" гармати

Остання ілюстрація в бадьорій мажорний акорд. Новий зах-авсрх-дредновт, один з двох новонароджених близнят став-ської „цариці“,—„Родней“, брат „Нельсона“.

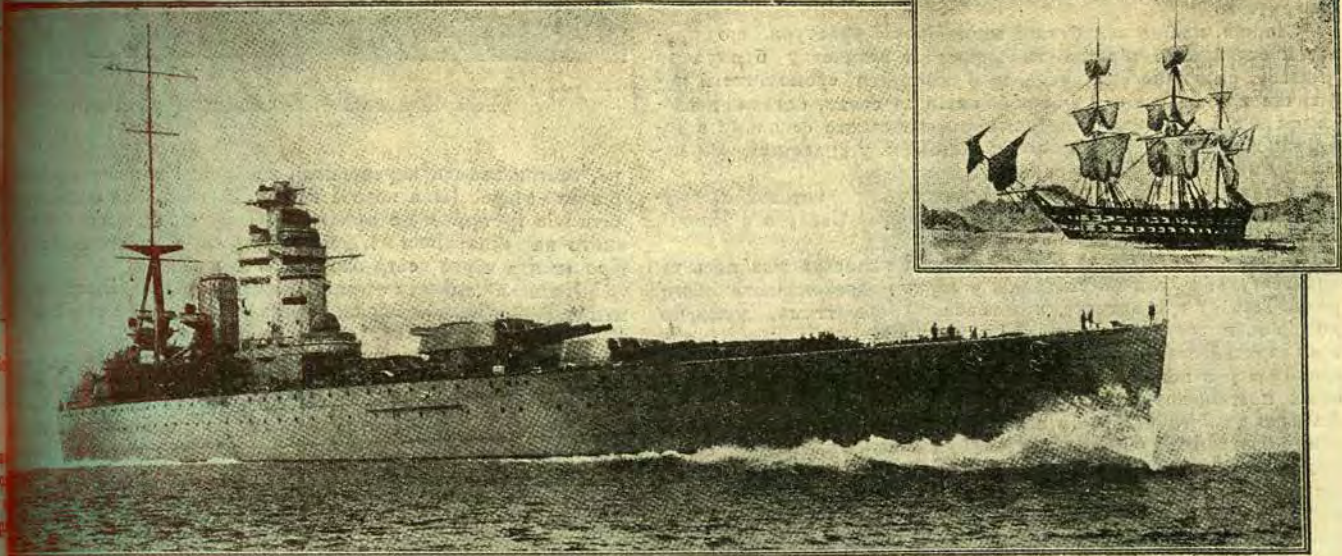
В підписові зазначено: тонаж—40.000, озброєння—дев'ять двіймових гармат та інші дрібниці, вартість—75 міль. і т. головне—факт: „Родней“ та „Нельсон“—самі могутні військові кораблі в світі... Поруч малюнок першого „Роднея“, збудований був в 1835 р., менше ста років тому... До-жється визнати, що справді, буржуазна „культура“ йде впе-редчезними кроками.

Кожен на свій лад розуміє „будівництво“. „Цивілізовані“ війни теж, як бачимо, „будують“ майбутнє: панцерники, гази, стерії.

Результат—нові десятки мільонів забитих та калік, нова руїна, нова всесвітня бойня. Мета—нове збагачення ненажерли-вих магнатів капіталу...

І безперечно ясно, що ніякі балачки, ніякі конференції та комісії, ніякі офіційні „миротворці“ гатунку Чемберлена (одержав торік Нобелівську премію за цю „миротворчість“) не позбавлять капіталістичний світ глибоких внутрішніх супереч-ностей, не знищать органічного прагнення капіталу до захо-плення все нових ринків (для чого й потрібен „престиж“), до безмежного зростання...

Кінець цьому буде покладено лише по перевіреному реце-пту, єдиному, що може вилікувати хворий світ, по—рецепту про-летарської революції.

Наймогутніший панцерник у світі, новий англійський військовий корабель „Родней“. Вгорі „Родней“ 1835 року

ВРАЗКИ СУЧАСНОЇ ЗАХІДНО-ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СКУЛЬПТУРИ

Припадок божев'їлля
Робота франц. скульпторші Ані Котро

Розлютований леопард

Негрський танок
Робота Фріца Бена

Робота Фріца Бена

ЯПОНСЬКИЙ ТЕАТР

Нарис З. В.

НАЙЦІКАВІШИМ гостем, серед радикально настрояних інтелігентів, що приїхали до СРСР на Жовтневі свята, є відомий японський письменник-драматург і режисер Кауро Оссонаї—один з фундаторів товариства друзів СРСР і провідник радянського впливу в Японії.

Кауро Оссонаї не комуніст, але він чесний і сміливий новатор японського театру і тому зрозуміло, що лише тут, у Москві, світовому центрі пролетарської культури, він почуває себе серед своїх. У себе на батьківщині, в буржуазно-феодалній Японії, на протязі довгої низки років він—об'єкт гоніння, як з боку влади, так і з боку японського інтелігентського товариства.

Японія, країна самобутної многовікової культури, що протягом останнього півстоліття виросла у величезну буржуазну державу, своєрідно сполучила, щоб зміцнити економічне й політичне пригноблення своїх робітників та селян, останні досягнення в цій царині американсько-європейського фашизму з добримі дідівськими методами, що дісталися у спадщину від нечисленних мікадо й самураїв.

Одним із могутніх знарядь пропаганди святости буржуазно-феодалних основ Країни Сонячного Сходу є в Японії, крім реаліті, і театр.

Японське театральне мистецтво, як і японська живопись та архітектура, з багатьох поглядів є верхом досконалости свого роду. Техніку гри артиста, культивовану століттями, доведено до рівня, приступного лише небагатьом кращим європейським артистам. Сучасний японський театр з погляду краси й гармонійности своїх постановок—один з кращих у світі. Але, що до його змісту, то весь його репертуар—безкрайна проповідь досконалости старозавітної японської морали, вихваляння відваги феодалів-самураїв, мужніх, хоробрих і самовідданих борців за обожуваного монарха, за святість гаремних п'єдвалів японського родинного життя, за безперечне підкорення авторитетові старших: батьків, учителів і бонз. Всі герої в цих п'єсах—шляхетні воїни, всі героїні—доброчесні, покірливі жінки, дочки й коханки. Жінка лише тоді заслужує на повагу, коли повнотою підкоряється волі найвищої істоти—чоловікові. Піддані вважають за щастя вмерти за монарха. Діти безвідомо підкоряються батькам. Нащадки метою свого життя ставлять здійснення заповітів своїх славетних предків. Культ предків—це найсвятіше для кожного чесного японця.

Треба відзначити, що і японський уряд, і японська буржуазія ясно уявляв собі значиння театру в справі пропаганди й агітації. Японці, ці ультра-східні люде, подібно до хінців—найтеатральніший нарід у світі. Вистава однієї п'єси часто триває по кілька днів підряд. Новиною останнього часу в ортодоксальних японських театрах є п'єси, що закінчуються протягом лише одного дня, всього за 10—12 годин. І, не вважаючи на

П'єса Хідзикато—„Мушокадзі“ (пристрасті)

це, театри завжди переповнені, хоч ціни і високі: від 1 ієна за місце (ієна коло 1 карб.) Звичайно, для більшої частини бітників ці театри не приступні. Тому низку крадчих пісери знято на кіно-фільми і демонструється в нечисленних театрах. Пропаганда через театр охоплює всю країну.

Японські артисти—привілейована верства. Заробіток артиста—300.000 ієна на місяць. Середній місячний заробіток кваліфікованого артиста—5.000 ієн.

Тільки одержують лише 50 ієн на місяць членів професійного союзу артистів, звичайно не було, утворити нозий театр.

Зрозуміло, що в Японії тяжче, ніж в Європі, не було, утворити нозий театр. Це тому, що в японських театрах, за винятком імператорського театру (та й тут із великими зауваженнями) жінок-артисток немає. Жіночі ролі виконують чоловіки. З 1909 року за ініціативою праці Цвоуч, знавця Шекспіра, ставити в Японії європейські п'єси. Однак, поважний професор у сфері театру, однак, поважний професор у сфері революційності далі класичного театру не пішов.

З 1910 року починає свою страдну діяльність Кауро Оссонаї. Серьезну роботу він почав уже з великої літературне ім'я. Він написав кілька десятків книжок і п'єс. Серед них найпопулярніші „Під сценою“, „Нарак“ „Під сценою“ з життя театральних робітників, що пускають в рух рухому сцену театру. Всі японські театри за винятком театру Цикудзі, мають рухомі сцени. Механізм, що пускає їх у рух, керують окремі робітники. Життя краще за життя каторжників галер.

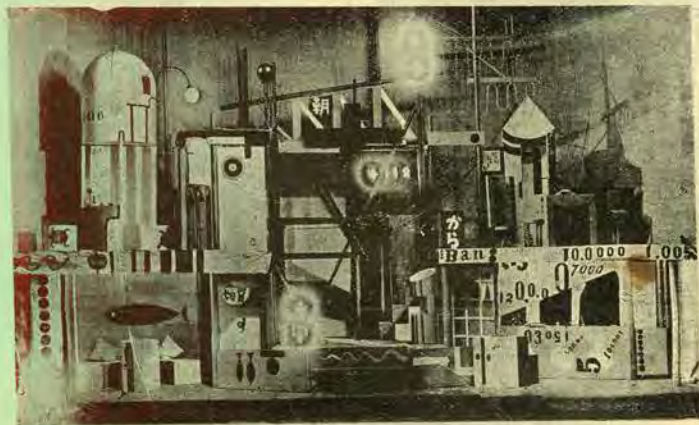
Оссонаї починає в Токіо відразу з Ібсена, Чехова, Гауптмана, Горького й інш. Брак коштів позбавляв можливість мати досвідчених артистів. Відбирає артистів імператорського театру, навчає її по своїй методі пертуару і з такою імпровізованою трупною, у випадку мешканнях, у дні, коли його актори-добривольці вільні від роботи на імператорській сцені, проводить низку вистав. Провадив він роботу з 1910 по 1915 рік. У відміну від вистав московської буржуазії, що утворила ім'я і славу Оссонаї, токійське суспільство ігнорує новий театр Оссонаї. Його публіка—радикальна інтелігенція, студентство й робітники. Оссонаї міг давати в цих умовах лише 3 вистави на рік.

В 1912—13 році Оссонаї виїхав до Європи. Більше йому дала Москва. Протягом місяця він вивчав московський театр і робиться вірним учнем і апостолом К. С. Станіславського. В Німеччині дещо дав йому Рейнгард, у Парижі Антуана, в Англії зі слів Оссонаї йому нічого буржуйського. Повернувшись до Японії, Оссонаї ставить п'єси з репертуару уже за Станіславським, у тім числі й „На дні“.

Не вважаючи на це, чи завдяки цьому, театр Оссонаї має ніякого матеріального успіху. Його учні вибивають себе, стають відомими і кидають свого вчителя, переходять в інші театри, де мало новаторства, але добре й акуратно виконують свою турнірну працю, весь час мріючи почати боротьбу за новий японський театр. Не було б щастя, та нещастя допомогло. Після землетрусу в 1923 р. японський уряд дозволив замість зруйнованих

З п'єси Акіта „Похована весна“

П'єса Кайзера „З ранку до ночі“, декорації Мураямо

„Влада темряви“ Л. Толстого

Дивити театри барачного типу. Оссонаї вкулі зі своїм другом режисером віконтом Хідзикато будує власний театр „Кабуки“ в Осонаї, набирає трупу артистів з аматорів і починає нову театральну кампанію. Часи змінилися. Театр має свою власну публіку: студентів і робітників. Театр Оссонаї дав по 20 вистав на місяць. До опертуару театру входять п'єси: Ведекіндз, Піранделло, Чехова, Толстого, Андрєва, Кайзера, Горького, Б. Шоу, О'Нейль, Ромен Ролана, Акіта, Хідзикато, Оссонаї й інших нових європейських і японських письменників. З 1923 по 1927 р. театр поставив 102 п'єси. Така велика кіль-

О'Нейль. Імператор Дерої

кість нових постановок пояснюється тим, що кількість глядачів — постійних відвідувачів театру Оссонаї-Хідзикато, обмежувалася кількістю в 2—3 тис. чол. За таких умов п'єса видержує не більш, як 10 вистав.

Ціні місцям—півтори ієни в усіх рядах. Робітники й учні платять по одній ієні. Отже театр орієнтується на низового глядача, на глядача, що йому старий японський театр недоступний. Він не гониться за наживою, а через те його матеріальний стан не дуже блискучий.

Артисти одержують від 50 до 100 ієн на місяць. Сам Оссонаї в театрі працює, звичайно, безплатно, а його друг і помічник, режисер Хідзикато щомісячно на утримання трупи вносить 2 тис. ієн.

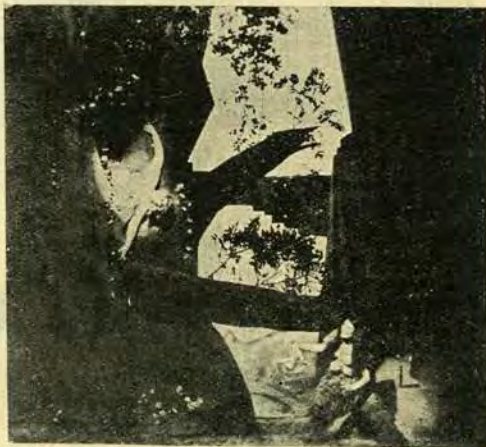
Театр настільки зміцнів, що з 1924 р. перейшов у власне кам'яне помешкання з 500 місць і зветься тепер „Малий театр Цикідай“

Оссонаї з Москви повертається прямо до Японії. Подорож по Європі він вважає для себе некорисною. З новою енергією Оссонаї вирішив продовжати боротьбу за новий японський театр.

На думку Оссонаї, за час існування Радянської влади радянський театр у своєму розвитку зробив більше, ніж за сторіччя свого існування в імперіялістичній Росії.

Оссонаї, що бував у Москві ще в дореволюційні часи (1912—1913) і був свідком тодішнього життя, не боїться диктатури пролетаріату, й „страшних“ чуток про СРСР.

Пролетаріат не сковує, а відкриває шлях до справжнього мистецтва, доказом чого є досягнення мистецтва в СРСР за останнє десятиріччя.

Японська п'єса „Пустельник“

М. Шульга-Шульженко

Л Е Н І Н

О, дайте слів і фарбів на плакати,
Щоб Леніна обличчя змалювати.
О, дайте пісню в кожному сільську хату,
Щоб разом з містом Леніна співати.

Нехай мажор на хвилю лиш замовкне,
Нехай замовкне криця молотків.
Чи чуєте, селяне, всесвіт у жалобі,
І в траурі тужливому гудки?

Сьогодні день чубатим партизаном
Кудись на захід, бачу я, побіг.
О, я б узяв і бомбу і нагана,
І ми пішли б у синю голубинь.

Промчало вже великих десять років,
Без Ілліча ми творим світ новий.
А світ кругом такий ясний, глибокий,
І нас чека страшний всесвітній бій.

О, дайте слів, о дайте нам розгону
В мільярди гін схвильованих світів.
Розбити все і трони і корони
Росплавити на зорі золоті...

І ми пішли б, я знаю це, я чую,
Туди в світи, де панство і раби.
Гей, що нам, що нам гази їх отруйні,
Коли буяння наше в клетоті турбін?!

Коли наш творчий дух на хвилю не стихав,
Росте будова, Ленінський запал.
Ми скрізь у праці всі його шукаєм,
У шепотінні трав, у слайві шумних зал.

Ах, що мороз і сіра сива свита,
На площу вийшли діти й борода...
Сьогодні день в жалобі весь повіто,
Бідняцький день комуні і труда.

НАЙКРАЩИЙ НА УКРАЇНІ СТАДІОН

Стаття С. Павлова

ТАМ, де тепер місце відпочинку й розваги, де чути здоровий життєрадісний сміх—раніше було місце суму й туги.

Десятки років стояло закинутим старе кладовище в центрі робітничого району в Харкові на вул. Плеханова.

Згадали про нього лише в голодний 1921 рік. Прийшли робітники з лопатами спушили землю й засіяли городи.

Голод минув. Почало налагоджуватися життя в країні.

Відновлюється зруйнована за часи горожанської війни промисловість, оживають заводи. Повернувшись з нечисленних фронтів робітник береться до хазяйнування в своїй країні.

Фігурні вправи фізкультурників

Боротьба за елементарні життєві потреби переходить на задній план, заподіяні неврожаєм рани швидко загоюються.

На зміну інтересам шланку прийшли культурні інтереси.

Все частіше стали говорити металисти про власний спортивний майданчик.

Зупинили свій вибір на старому кладовищі: кращого місця не знайдеш.

Центр робітничого району, близькість найбільших заводів столиці України, обширна рівнина—все це говорило за те, що осередок гартування здоров'я мусить бути саме тут.

З залізною енергією взялися металисти до здійснення свого наміру.

Не легко було добитися свого. Багато довелося клопотати й навіть воювати де з ким, щоб одержати кладовище під стадіон.

Закіпила робота... Запущав трактор си, шуючи землю, сотні робітників почали вівелювання площі, побудування огорожі.

Заскрипіли пилки теслярів, застукали молотки мулярів та залізобетонщиків і на території колишнього кладовища почали виростати могутні підвалини майбутнього осередку фізичної культури.

Два роки творчої роботи, повної напруження минули і на місці сумного пустиря виріс величний красунь—стадіон.

По обидва боки широкого поля розкинулися величезні трибуни, що можуть вмістити десяток тисяч глядачів. Між трибунами—обширний майдан, що послужив вже ареною для безлічи спортивних змагань.

Змагалися тут наші фізкультурники не тільки з фізкультурниками цілої Укра-

Вправи на дрючках та лінах

їни та багатьох міст Радянського Союзу, але і з безліччю спортивних організацій західних країн.

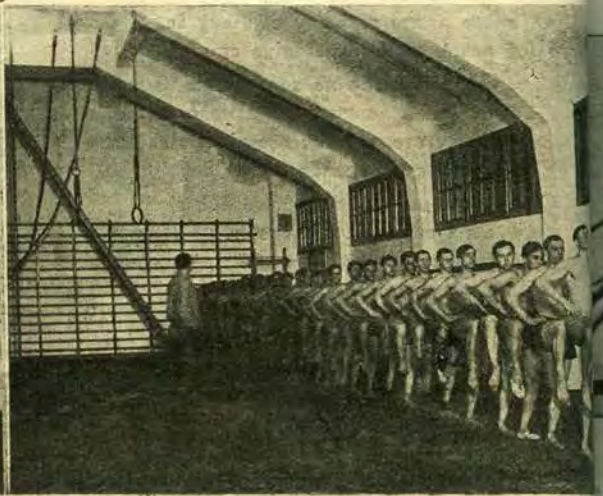
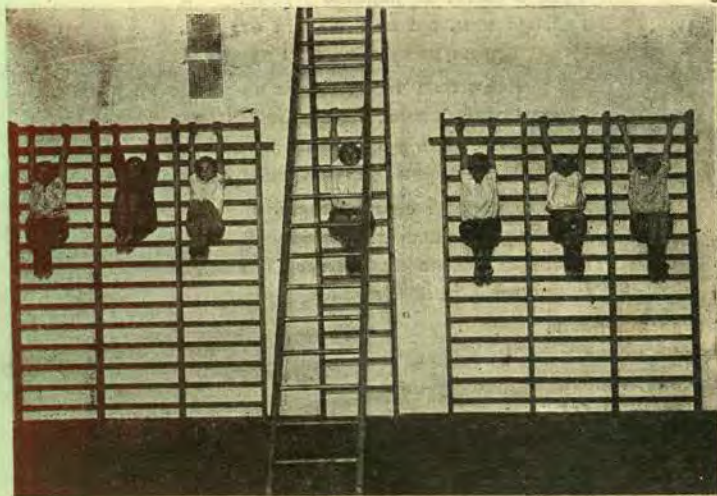
Футбольний й гандбольний майданчик, покриті влітку яскравим піщаним килимом—опоясані 450 метровою стежкою.

Навколо бігової стежки асфальтованою стрічкою зімкнувся 500-метровий велосипедний трек—вдиний в Україні.

Тут що літа відбуваються величезні змагання, що притягають до себе тисячі фізкультурників не тільки Харківщини, а й цілої України.

Масивні залізо-бетонні трибуни встановлені на 5.000 глядачів, простягаються в усю довжину поля з західного кінця.

На протилежному боці встановлені тимчасові дерев'яні трибуни. Їх займають фундаментальні трибуни

Вправи на драбинах. Праворуч — ритмічні вправи в гімнастичній залі стадіона

є того, як стадіон буде владштований у всіх його частинях.

Основні трибуни по суті зшиті на похилому дахові різного спортивного будівництва.

В будинкові використано всі досягнення будівельної техніки і його можна сміливо вважати за зразок будівництва для спеціальної мети.

Зовнішнє його оформлення найкраще розв'язує проблему відвідувачам стадіона найкращий вигляд на увесь спортивний майдан, тоді як в середині містяться безліч різномешкань, потрібних для повної організації фізкультурної справи.

Таким чином весь будинок складає собою дві грандіозні частини, або вірніше—з'єднує одну гармонійну цілість.

Жіночі фігурні вправи

Холодна вода зміцнює м'язи...

Всередині спортивного будинку, під трибуною для глядачів, є рішуче все, про що досі могли лише мріяти фізкультурники.

Вздовж коридору в 110 метрів задовшки, де можуть муштруватися взимку бігуни—тягнеться низка спортивних залів, клубних кімнат і інших помешкань.

Коло входу квартира сторожа, поруч зала важкої атлетики й боротьби. Далі затишно обставлена кімната бюро фізкультури, бібліотечне помешкання. Тут фізкультурник може знайти не тільки яку завгодно книгу в галузі фізичної культури, але може також віддатися культурній розвазі в вільну годину.

Поруч є дві величезні гімнастичні зали—одна для чоловічої групи, а другі для жіночої. При обох залах душі й невеличка кімната для інструкторів.

Всі помешкання обставлено потрібним спортивним устаткуванням та реманентом. Всюди тепло (парове опівання) і затиш-

но. Взимку в помешканні кипить робота... Гімнасти, важко-атлети, борці, волейболісти, пінг-понгісти—охоче йдуть до свого клубу, де під проводом досвідчених інструкторів зміцнюють себе фізично.

На майданчиках взимку сковзалка. Одноразом можуть відбуватися й хокейні матчі та конькобіжні змагання.

Уже зараз стадіон металістів є кращим в УСРР.

До літа його буде ще доукомплектовано. На відведеній додатково ділянці землі буде збудовано тир і розплановано друге футбольне поле.

На вільній території стадіону розмістяться тенісні, волей-больні, баскетбольні, гімнастичні майданчики, буде розбито квітники й посаджено дерева.

Висока камінна огорожа оточує весь майдан. Масивну арку головного входу прикрашуватиме мусянжова статуя дискоболу—символ фізичної краси і здоров'я.

ВРАЗКИ СУЧАСНОЇ ЗАХІДНО-ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СКУЛЬПТУРИ

Діана з газеллю

Робота німецького скульптора Фріца Бена. Лондонська виставка мистецтв

НАВОДИМО кілька зразків сучасної західно-європейської скульптури. Зразки належать трьом авторам. Цікаво відзначити, що при різних художніх підходах до тем, при різних ролях—одразу кидається в вічі спільне між всіма роботами: загострений, підкреслений динамізм всіх зразків. Роботи Фріца Бена характерні ще прекрасним знанням оригіналів. Скульптор двічі їздив в центральну Африку і своїх звірів та негритянський танок вивчав на місці. „Припадок божевілля“ — високо-досканалій формою—характерні хоробливістю теми, що справляє неприємне, важке враження.

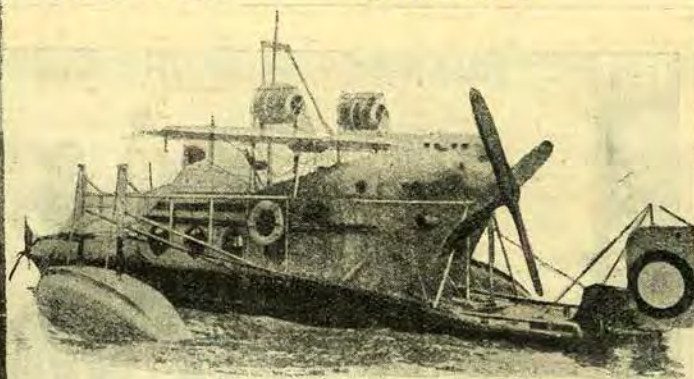
Футболісти

Робота німецького скульптора Ебергарда Гуре. Виставка мистецтв в Берліні

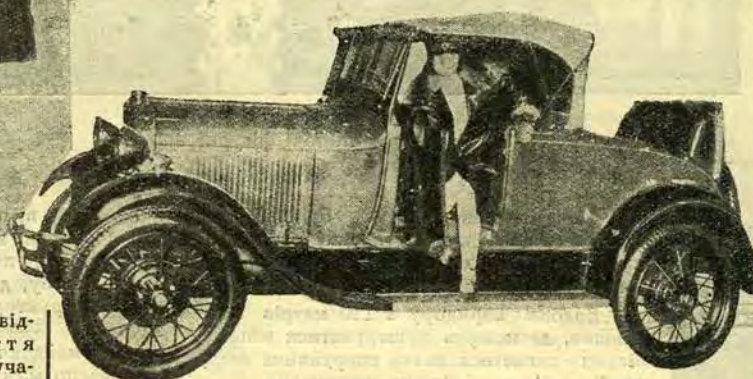
ПРО ВСЕ ЛІС ПОТРОХУ

Малюнок, що яскраво свідчить про безробіття в Англії—безробітні, учасники війни—йдуть по вулицях Лондону з плакатами, де зазначені всі їх попередні посади—шукать роботи

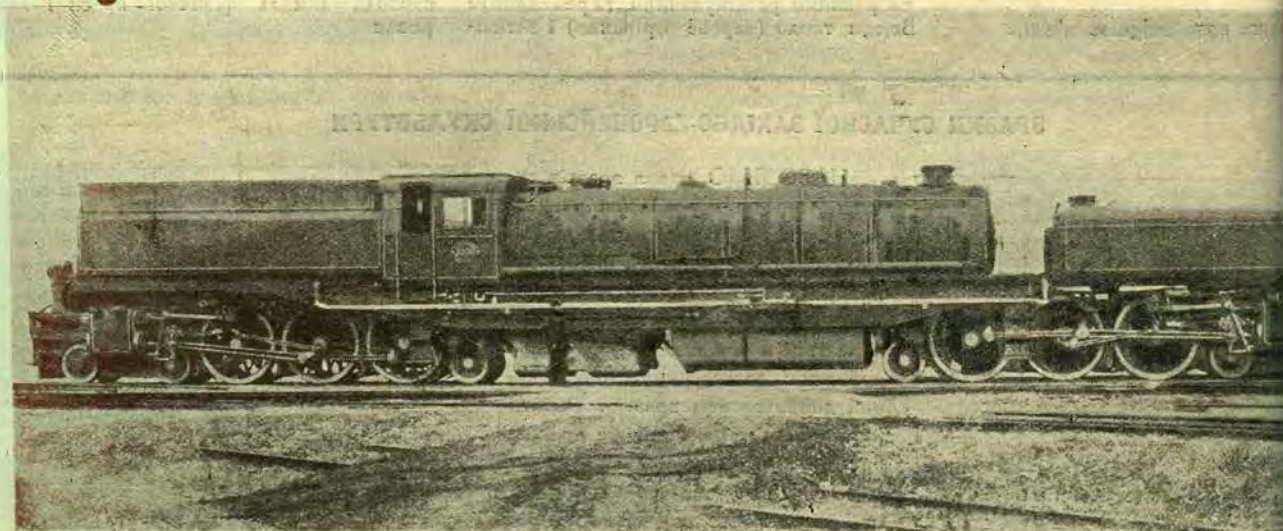
„Морська блоха“—новий тип судна, що являє собою півчовна і пів-літак. Для стійкості по боках надано човники-поплавки з кілем лише 7,5 см. завширшки. Вона пливе зі швидкістю 135 км. на годину і перепливла лананський канал за 21 хв. Зараз „блоха“ готується до мандрівки через океан

Останнім часом Фордові довелося відчувати надзвичайну конкуренцію з боку різних фірм Америки й Європи, що почали виробляти дешеві машини, подібні до Фордівських. Крім того на збут „Фордів“ кепсько впливав їх специфічний дешевий вигляд. Зараз автомобільний король вирішив спробувати нового способу підняти свої обіги і почав виробляти „Форди“, що своєю зовнішністю цілком нагадують дорогі машини інших марок. На малюнку „сам“ Форд прибивав № 1 до першого автомобіля нової моделі. Остання вигадка американської жавної думки: до гатунків поліції Сполучених Штатів нарешті додано „повітряних поліцаїв“ (мал. праворуч). В горі остання сенсація Голівуду—кіно-зірка Мірна Лой, що одержала диплом доктора медицини Колумбійського Університету

СПРАВЖНЕ ДИВО ТЕХНІКИ

Велетенський подвійний паротяг фірми Мафеї для південно-американських залізниць

ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО УКРАЇНИ
 ПРИЙМАЄТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТА
 на 1928-й рік на літературно-критичний
 і мистецький місячник

„ЖИТТЯ й РЕВОЛЮЦІЯ“

(ВИДАННЯ РІК ЧЕТВЕРТИЙ)

ЩО ВИХОДИТЬ КНИЖКАМИ 8 АРКУШІВ

- „ЖИТТЯ й РЕВОЛЮЦІЯ“ подає кращі твори з української та
 :: :: чужоземної літератури :: ::
 „ЖИТТЯ й РЕВОЛЮЦІЯ“ містить критичні огляди поточної укра-
 :: :: їнської й чужоземної літератури :: ::
 „ЖИТТЯ й РЕВОЛЮЦІЯ“ освітлює питання образотворчого, теа-
 трального і кінематографічн. мистецтва
 „ЖИТТЯ й РЕВОЛЮЦІЯ“ відгукується на головніше з політично-
 економічних і науково-технічних питань

Протягом 1928 року річні передплатники „ЖИТТЯ й РЕВОЛЮЦІЯ“ одержать
БЕЗПЛАТНО: 1) „Альбом сучасних українських письменників Радянської України“
 (36 портретів); 2) „Альманах сучасної західної літератури“ (10 арк.)

ПЕРЕДПЛАТА на ЖУРНАЛ:

На 1 міс.— крб. 85 коп.	Окреме число 1 крб.	Річні передплатники можуть вносити передплату в кілька строків, а саме: при передплаті 4 крб., до 15 квітня 2 крб., до 15 липня 2 крб.
„ 3 „ 2 „ 50 „	Передплата	
„ 6 „ 4 „ 25 „	за кордон на рік 5 дол.	
„ 12 „ 8 „ — „		

Адреса редакції: Київ, вул. К. Маркса, 2

Передплата приймається по всіх філіях Державного Видавництва України, зокрема в Київській філії Д. В. У.— вул. Карла Маркса, 2

ВСЕУКРАЇНСЬКА КООПЕРАТИВНА ВИДАВНИЧА та КНИГОТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

КНИГО СПІЛКА

Харків, Горяїновський пр., № 2, телефон 46-74

НОВА ГРОМАДА

ДВОХТИЖНЕВИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ, КООПЕРАТИВНИЙ, НАУКОВО-
 :: :: ПОПУЛЯРНИЙ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ЖУРНАЛ :: ::

Виходить за відповідальною редакцією А. Е. ГЕТЛЕРА.

Завідує Редакцією С. П. КРАВЦІВ (КРИГА).

СТАТТІ

з усіх питань практичної кооперативної роботи та сільського господарства

НИЗКА ПОСТІЙНИХ ВІДДІЛІВ

Кооперація. Літературний розділ. Сільське господарство. По кооперативній Україні. Книжкова полиця. Новинки науки й техніки. Розвага на дозвіллі. Постійна інформація про нові видання Книгоспілки

ПОСТІЙНІ ОГЛЯДИ

політичного життя та революційного руху в СРСР та за кордоном

ОПОВІДАННЯ ТА ВІРШІ

найкращих сучасних письменників та літературного молодняка, ілюстровані кращими художниками

ЦІКАВІ ІЛЮСТРАЦІЇ

з будівництва та побуту України, СРСР з акордонна політ-хроніка в ілюстраціях

ЛИСТУВАННЯ

з читачами й дописувачами. Поради в справі :: :: читання й кооперативної самоосвіти :: ::

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ

На рік . . . . . 5 крб. — коп.
 На півроку . . . . . 2 крб. 75 коп.
 На 3 місяці . . . . . 1 крб. 50 коп.
 Ціна окремого числа. — крб. 30 коп.

ВИМАГАЙТЕ В УСІХ

КООПЕРАТИВНИХ ТА ІНШИХ
 КНИГАРНЯХ, КІОСКАХ
 ТА ГАЗЕТНИХ ЕКСПЕДИЦІЯХ

ВСЕСВІТ

Переборовши всі труднощі утворення першого на Україні універсального тижневика і здобувши за минулий рік широке коло

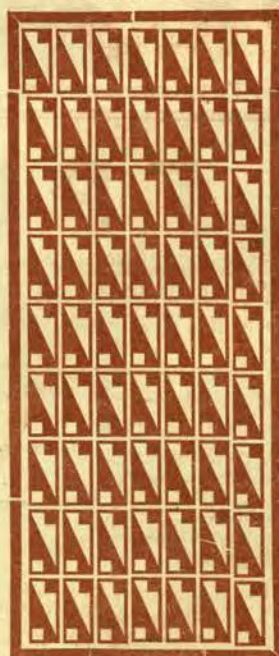
прихильників—читатів, Редакція „ВСЕСВІТА“ цього року ставить собі за завдання всяким чином поліпшувати журнал, для чого й потрібно мати тісний зв'язок з основним колом читачів журналу—з річними передплатниками.

В тій меті в 1928 р. буде широко розвинуто практику конкурсів і розподілено серед річних передплатників премії.

Річні передплатники журналу „ВСЕСВІТ“ на 1928 рік, що надішлють передплату власними поштовими переказами (але не через комісійну агентуру пошти) або безпосередньо здадуть її до Харківської чи окружної контори Видавництва „Вісти ВУЦВК“—і все це до 1 березня 1928 року—визьмуть участь у розподілі преміяльних предметів на суму з розрахунку 400 крб. на 1 тис. річних передплатників.

ПРИЙМАЄТЬСЯ
ПЕРЕДПЛАТА
НА 1928 РІК
НА

УНІВЕРСАЛЬНИЙ
ІЛЮСТРОВАННИЙ
ТИЖНЕВИК

Список преміяльних предметів для річних передплатників опубліковано буде в березні, після вияснення загальної суми і вибору предметів. Пропонуючи для того зі свого боку

модерний радіоапарат з гучномовцем, навушниками й лампами, фотоапарат з належним приладдям, велосипед і стільярний та слісарний струмент,

Контора прохає річних передплатників подати до 1-го березня 1928 р. свої зауваження відносно цих і інших бажаних преміяльних предметів.

Росподіл для річних передплатників відбудеться жеребком 1 квітня 1928 р.

Піврічні передплатники, на тих самих умовах внесення передплати, визьмуть участь у другому розподілі, в другій половині року, коли поновлять передплату на друге півріччя.

Тим, що великого запасу „ВСЕСВІТА“ на 1928 р. друковано не буде, Контора просить річних і піврічних передплатників не гаятися з надсилкою передплати.

КОМПЛЕКТІВ „ВСЕСВІТА“ ЗА 1927 РІК НЕМА.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

на 1 рік—52 прим.—7-20 к., на 1/2 р.—3-60 к., на 3 міс.—1-80 к., на 1 міс.—4-5 номерів 60 коп.
Ціна окремого номера—15 коп. Передплата приймається в Головній Конторі—Харків, вул. К. Либкнехта № 11, в округах по всіх представництвах „Вістей“ та в кожному кіоскові залізничній